



3 sön e Trettondagen

Predikan 2026-01-25

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Jesu makt att skapa tro på jorden.

Epistel: Gal. 2:19-21. Evangelium: Matt. 8:1-13

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för ditt heliga ord. Hjälp oss genom din helige Ande att flitigt studera ordet och förtrösta på alla dess löften. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Hebr. 11:1–22 (Här 2:a årg. aftonsångstext)

1 Tron är en övertygelse om det man hoppas, en visshet om ting som man inte ser. 2 Genom tron fick fäderna sitt vittnesbörd. 3 Genom tron förstår vi att universum har **skapats** genom ett ord från Gud, så att det vi ser inte har blivit till av något synligt.

4 Genom tron bar **Abel** fram ett bättre offer åt Gud än **Kain**, och genom tron fick han vittnesbördet att han var rättfärdig, när Gud själv bekände sig till hans offer. Och genom tron talar han än, trots att han är död.

5 Genom tron blev **Henok** hämtad utan att möta döden, och man fann honom inte mer, för Gud hade hämtat honom. Innan han hämtades fick han vittnesbörd om att han hade behagat Gud. 6 Utan tro är det omöjligt att behaga Gud, för den som kommer till Gud måste tro att han finns och att han lönar dem som söker honom.

7 I tron byggde **Noa** en ark i helig fruktan för att rädda sin familj, efter att Gud hade varnat honom för det som ännu ingen hade sett. Genom tron blev han världen till dom och ärvde den rättfärdighet som kommer av tro.

8 I tron lydde **Abraham** när han blev kallad att dra ut till ett land som han skulle få i arv, och han gav sig i väg utan att veta vart han skulle komma. 9 I tron levde han i löfteslandet som i ett främmande land. Han bodde i tält med Isak och Jakob som var medarvingar till samma löfte, 10 för han väntade på staden med de fasta grundvalarna vars byggmästare och skapare är Gud.

11 Genom tron fick även **Sara**, som var ofruktsam, kraft att bli mor till en ätt fast hon var överårig. Hon tänkte att den som hade gett löftet var trofast. 12 Därför fick också en enda man, så gott som död, barn så talrika som himlens stjärnor och oräkneliga som sandkornen på havets strand.

13 I tron dog alla dessa utan att ha fått det som var utlovat. Men de hade sett det i fjärran, hälsat det och bekant sig vara gäster och främlingar på jorden. 14 De som säger så visar att de söker ett hemland. 15 Hade de tänkt på det land som de lämnat, så hade de haft tillfälle att vända tillbaka dit. 16 Men nu längtade de till ett bättre land, det himmelska. Därför skäms inte Gud för att kallas deras Gud, för han har förberett en stad åt dem.

17 I tron bar **Abraham** fram Isak som offer när han blev satt på prov. Sin ende son bar han fram, trots att han hade fått löfterna 18 och Gud hade sagt till honom: Det är genom Isak din avkomma ska räknas. 19 Abraham räknade med att Gud hade makt att till och med uppväcka från de döda, och därifrån återfick han honom också, bildligt talat.

20 I tron gav **Isak** sin välsignelse åt Jakob och Esau för kommande tider. 21 I tron välsignade den döende **Jakob** Josefs båda söner och tillbad böjd mot änden av sin stav. 22 I

tron påminde **Josef** på sin dödsbädd om Israels barns uttåg och gav befallning om vad som skulle ske med hans ben.

Dagens ämne är ”Jesu makt att skapa tro på jorden”. I den långa texten går Hebreerbrevets författare igenom många exempel på tro i gamla testamentet. Detta kapitel brukar kallas ”trons kapitel”. Texten har också en fortsättning där författaren talar om Mose, den första påsken, tåget genom röda havet, Jerikos murar och skökan Rahab, och till sist en rad domare och profeter. Det talas om hur många blev förföljda för sin tros skull. Avslutningsorden lyder:

”Och fast alla dessa hade fått vittnesbörd för sin tro, fick de inte det som var utlovat. Gud har nämligen förberett något bättre för oss: först tillsammans med oss ska de nå fram till målet” (v 39f).

Om man studerar alla händelser som Hebreerbrevet här talar om omfattar det en stor del av gamla testamentets historia. Detta är inte en tillfällighet. Den första kristna församlingen hade ju inte bara nya testamentet utan också hela gamla testamentet som sin Bibeln. Vi ser hur apostlarna och Jesus själv ständigt citerar ur dessa heliga Skrifter. Vi säger därför:

1. Hela trons grund finns i gamla testamentet.
2. Gamla testamentets löften uppfylldes genom Kristus.
3. Gud vill att vi flitigt ska studera både gamla och nya testamentet.

1. Hela trons grund finns i gamla testamentet.

Aposteln Paulus säger i Romarbrevet:

Allt som har skrivits tidigare är skrivet till vår undervisning, för att vi ska bevara vårt hopp genom den uthållighet och tröst som Skrifterna ger (Rom. 15:4).

Han betonar här ordet ”allt”. ”Allt är skrivet till vår undervisning”. Detta ska ge oss hopp, uthållighet och tröst. Den kristna undervisningen var en fortsättning på synagogans undervisning, där man vid varje tillfälle föreläste ur de heliga Skrifterna. Många nutida kristna kanske bara läser här och där i nya testamentet och några få ställen i gamla testamentet. Så var det inte i urkyrkan. Där var bibelkunskapen grundläggande och omfattande och detta gav styrka och kraft åt tron och det kristna vittnesbördet.

När man läser kyrkofäderna, som skrev under tiden efter apostlarna, slås man av de många hänvisningarna och citaten från både gamla och nya testamentet. I den kristna missionen och evangelisationen ingick det som något självklart att man samlades för att höra Skriften läsas och utläggas av prästerna. Sedan styrktes tron genom sakramenten, dopet, nattvarden och bikten. Men för att sakramenten skall förstås på rätt sätt behövs predikan och undervisning i den heliga Skrift. Detta skedde inte bara genom predikan utan också i hög grad genom att de kristna själva studerade Guds ord. Man memorerade mycket av det man hörde eftersom biblar var dyra och sällsynta för gemene man. När kyrkan missionerade bland hedningarna ingick en omfattande bibelundervisning av de s.k. katekumenerna. Det var den tidens vanliga vuxenkonfirmation. När katekumenerna hade fått den grundläggande kristna kunskapen blev de döpta. Därefter fortsatte bibelundervisningen i församlingen och i de kristna hemmen.

Man tog Jesu egna ord på största allvar. Han säger ju:

”Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett. Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär

människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket.”

Om nu varje bokstav och varje prick av lagen, d.v.s. Guds ord, är så viktigt som Jesus här säger, måste vi skämmas om vi inte tar vara på detta ord. Luther utlägger det tredje budet med avseende på bibelkunskapen. Han säger i lilla katekesen: *”Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds Ord, utan håller det heligt, gärna hör och lär oss det”*.

Att hålla Guds ord heligt är inte bara att lyssna på predikan utan också att själv studera ordet och lära sig vad ordet säger. Gud vill ju också att varje kristen skall kunna vittna för sin nästa ur Guds ord. Det är det s.k. allmänna prästadömet. Aposteln Petrus skriver: *”Herren Kristus ska ni hålla helig i era hjärtan. Var ständigt beredda att svara var och en som ber er förklara det hopp ni har”* (1 Petr. 3:15).

2. Gamla testamentets löften uppfylldes genom Kristus

Det är detta som vår predikotext idag handlar om. Hebréerbrevets författare börjar från början med skapelsen. *”Genom tron förstår vi att universum har skapats genom ett ord från Gud”*. Här förutsätts att läsarna känner första Mosebok väl. De har läste skapelseberättelsen många gånger och tror på den eftersom det är Gud själv som talar i Skriften. När en kristen i skolan eller på högskolan eller på arbetsplatsen möter teorierna från Darwin och hans evolutionslära förstår den kristne, som känner sin Bibel, att detta är en för Bibeln helt främmande filosofi. Så kan både skoleleven, studenten och även den kristne vetenskapsmannen bekänna: *”Genom tron förstår jag att universum har skapats genom ett ord från Gud”*. Detta vittnesbörd behöver också icke-kristna människor höra idag. Så kan Guds ords vittnesbörd visa att kristna människor verkligen tror vad Bibeln säger och inte något annat. Att tron sedan ofta avvisas får vi lämna i Guds hand och inte skämmas för vårt kristna vittnesbörd om vad Bibeln själv lär.

Hebréerbrevet 11 fortsätter sedan med **Kain** och **Abel**, de första människorna efter Adam och Eva. När vi studerar denna berättelse är det uppenbart att **Kain** förkastade Guds ord, medan **Abel** trodde på Gud och litade på honom. Så ser vi redan hur människorna blir uppdelade i dem som följde **Kain** i otro, och dem som litade på Guds vittnesbörd om den kommande Kristus. Så har det varit i alla tider. Somliga kommer till tro medan andra förkastar det kristna budskapet. Syndafallet ledde till att **Kain** mördade **Abel** i avundsjuka och hämndlystnad. Dessutom försökte han ljuga när Herren frågade var **Abel** fanns. *”Ska jag ta vara på min bror?”* frågade **Kain**. Så ledde otro hos **Kain** till både lögn och mord. Men **Abel** trodde på Guds löfte, och när han sedan blev mördad av sin egen bror, kan vi ändå vara vissa om att han genom Guds nåd kom till himlen och blev evigt salig. Han dog i tro på kvinnans säd som skulle trampa sönder ormens huvud, d.v.s. på Kristus som genom sin död och uppståndelse skulle besegra djävulen och hela hans anhang. Så väntar nu den salige **Abel** tillsammans med oss och alla kristna på kroppens uppståndelse och den yttersta dagen.

Hela gamla testamentet är ett vittnesbörd om evangelium, löftet om den kommande Messias. Så trodde patriarken **Henok** på detta löfte, säger vår text vidare. Patriarkerna blev mycket gamla under den första tiden, säkerligen för att människosläktet snabbt skulle kunna spridas över jorden. Den äldste, **Metusela**, blev ju hela 969 år gammal. Men **Henok** blev upptagen direkt till himlen när han endast var 365 år. Predikotexten säger: *”Genom tron blev **Henok** hämtad utan att möta döden, och man fann honom inte mer, för Gud hade hämtat honom. Innan han hämtades fick han vittnesbörd om att han hade behagat Gud”* (v 5, jämför 1 Mos. 5:24). Här står också de viktiga orden: *”Utan tro är det omöjligt att behaga Gud”* (v 6). Själva kan vi inte behaga Gud. Men för Jesu skull skänker Gud oss sin förlåtelse, rättfärdighet och salighet som en fri gåva.

Vi ska också lägga märke till slutorden i Hebr. 11: ”*Och fast alla dessa hade fått vittnesbörd för sin tro, fick de inte det som var utlovat. Gud har nämligen förberett något bättre för oss: först tillsammans med oss ska de nå fram till målet.*” (v. 39f).

Abraham och alla hans efterföljare fick löftet om både Israels land och om den kommande säden, Kristus. De som trodde detta ord blev saliga. Men de levde alla i tron på den kommande Kristus. Denna tro skulle fullbordas när tiden var inne. Paulus skriver:

”*Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt*” (Gal. 4:4f).

Det är denna fullbordan Hebréerbrevet talar om i vår text. Nu har Kristus kommit. Han har dött för hela världens synd. Han har uppstått för vår rättfärdiggörelses skull. Han for upp till himlen och sitter på Faderns högra sida. Han kommer till oss idag som den uppståndne frälsaren. Han instiftade dopet, avlösningen och nattvarden. Så lever vi som kristna i det nya förbundet, då alla löften till fäderna är uppfyllda. Vad som ännu återstår är Kristi återkomst till domen och sedan den eviga saligheten. Under denna tid vill Gud leda oss genom ordet och sakramenten.

3. Gud vill att vi flitigt ska studera både gamla och nya testamentet

I våra kristna liv blir vi ständigt angripna av våra fiender, djävulen, världen och vårt eget kött (= vår egen onda natur). Därför ska vi använda den vapenrustning som Gud har gett oss. Jesaja talar om frälsningens hjälm, som ska skydda huvudet i striden: ”*Han klädde sig i rättfärdighet som pansar och satte frälsningens hjälm på sitt huvud*” (Jes. 59:17). Det är bilden av att vi genom tron på Jesus har det allra bästa skyddet mot djävulens frestelser och världens angrepp mot den kristna kyrkan. När vår egen gamla människa lockar oss ska vi därför göra som Jesus gjorde i öknen när han blev frestad – hänvisa till Guds ord. Det är då avgörande att vi känner Guds ord väl. Gör vi inte det kan djävulen förvränga ordet på det mest listiga sätt så att vi faller för alla möjliga villfarelser och frestelser. Paulus skriver:

Ta på er hela Guds vapenrustning, så att ni kan stå emot djävulens listiga angrepp. Vi kämpar inte mot kött och blod, utan mot furstarna, mot makterna, mot världshärskarna här i mörkret och mot ondskans andemakter i himlarymderna. Ta därför på er hela Guds vapenrustning, så att ni kan stå emot på den onda dagen och stå upprätt när ni fullgjort allt. Stå alltså fasta, med sanningen som bälte runt höfterna och klädda i rättfärdighetens pansar. Bär som skor på era fötter den beredskap som fridens evangelium ger. Ta dessutom trons sköld, med den kan ni släcka den ondes alla brinnande pilar. Ta emot frälsningens hjälm och Andens svärd, som är Guds ord. Gör detta under ständig bön och åkallan och be alltid i Anden (Ef. 6:11–18).

Denna andliga utrustning är nödvändig för varje kristen. Den får vi inte genom stora och märkliga gärningar eller genom några viljebeslut. Nej, det är i stillheten inför våra Biblar Gud talar till oss. Där ikläder han oss sanning och rättfärdighet, glädje och frimodighet, tröst och kärlek. Han gör det inte genom någon hög och svår filosofi, utan genom det enkla bibelordet som är Andens svärd. Så får varje kristen som använder och brukar sin Bibel och bönen del av Guds Andes ledning i vardagen. Han eller hon får också i gudstjänsten ta del av prästens undervisning. Prästen är ju kallad för att ge en rätt undervisning i ordet. När de kristna sedan själva studerar både gamla och nya testamentet kommer många frågor som ger anledning till fördjupade bibelstudium och samtal. Så uppfylls slutorden i detta underbara kapitel i Hebréerbrevet: ”*Gud har nämligen förberett något bättre för oss: först tillsammans med oss ska de nå fram till målet*” (Hebr. 11:40).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.